



ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ & ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ

1^ο Κείμενο

Ταινία μικρού μήκους

«Όσο μπορείς»: ταινία μικρού μήκους | ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΦΗ | ΙΔΡΥΜΑ ΩΝΑΣΗ

<https://www.youtube.com/watch?v=bln98NpCLQA>

Μια παραγωγή του Αρχείου Καβάφη του Ιδρύματος Ωνάση σε σενάριο Σοφίας Βγενοπούλου και σκηνοθεσία Γρηγόρη Ρέντη. Το «Όσο μπορείς» είναι εμπνευσμένο από το ομότιπλο ποίημα του Κ. Π. Καβάφη. Γυρίστηκε στο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αθηνών.

2^ο κείμενο

Συνέντευξη

Το σχολείο του μέλλοντος

*Απόσπασμα από συνέντευξη - συζήτηση που παραχώρησε ο **Θανάσης Δρίτσας** (Καρδιολόγος, αναπληρωτής διευθυντής του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού κέντρου, συνθέτης και συγγραφέας) στον Γιώργο Κιούση για το σύγχρονο σχολείο, το 2017.*

- Ποιος είναι κατά την άποψή σας ο ιδεώδης στόχος του σχολείου;

Η δική μου άποψη είναι ότι το σχολείο πρέπει να είναι τόπος δημιουργικής χαράς. Εκεί που τα παιδιά συναντούν τους συμμαθητές τους, θα έπρεπε να παίρνουν χαρά ακόμη μεγαλύτερη από το σπίτι τους. Το σημερινό σχολείο δίνει περισσότερο έμφαση στον ανταγωνισμό και στη βαθμοθηρία και δε δαπανά χρόνο να προάγει μη τυπικές δεξιότητες. Δίνει έμφαση, για παράδειγμα, στις

γλωσσικές και μαθηματικές επιδόσεις και όχι στην ελεύθερη σκέψη ή στις καλλιτεχνικές ή ακόμη και στις τεχνικές δεξιότητες του μαθητή. Το σύγχρονο σχολείο δεν προάγει την έννοια της ομαδικότητας και της συνεργασίας. Τα παιδιά σήμερα βαριούνται αφόρητα και δεν εμπνέονται καθόλου από το σχολείο. Με ελάχιστες εξαιρέσεις κατά σχολείο και κατά εκπαιδευτικό, ιδιαίτερα έντονη είναι αυτή η κατάσταση στο Λύκειο. Στο Λύκειο καταστροφικός είναι ο αποκλειστικός προσανατολισμός και η αρρωστημένη προσήλωση στον θεσμό των πανελληνίων εξετάσεων που μετατρέπει τους μαθητές σε χρησιμοθηρικά όντα με μονομερή πρακτικό προσανατολισμό. Έτσι, καμιά χαρά που προκύπτει από την κοινωνικοποίηση της γνώσης και τη συνεργασία δε δίνει το σχολείο σήμερα.

- Πώς πιστεύετε ότι θα είναι τελικά το σχολείο του μέλλοντος;

Δεν ξέρω πώς θα είναι διότι δεν γνωρίζουμε προς τα πού θα κινηθούν τα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα στην Ευρώπη και τον κόσμο. Η Ευρώπη μάλλον κινδυνεύει να χάσει το ανοιχτό και ανθρωποκεντρικό της δημοκρατικό μοντέλο, μπορεί το μελλοντικό σχολείο να κάνει βήματα προς τα πίσω, προς παρωχημένες και συντηρητικές μορφές εκπαίδευσης. Κάποιες σκανδιναβικές χώρες, π.χ. η Φινλανδία, δίνουν δείγματα κατά την άποψή μου ανοιχτού, δημοκρατικού σχολείου που θα προάγει πολλές δεξιότητες μέσω της συνεργασίας και της διαδραστικότητας. Πιστεύω σταθερά σε ένα μελλοντικό σχολείο που θα προάγει την ευγενή άμιλλα και τον υγιή ανταγωνισμό μέσα από την αποδοχή ότι όλα τα παιδιά διαθέτουν χρήσιμες δεξιότητες. Θέλω το μελλοντικό σχολείο να είναι τόπος χαράς και δημιουργικού παροξυσμού, θέλω το μελλοντικό σχολείο να μπορεί να εκπαιδεύσει τα παιδιά μας στην ευτυχία και όχι στην κακώς εννοούμενη επιτυχία.

Θανάσης Δρίτσας, *Το διακόνημα και το χειροτέχνημα, Τετράδια στοχασμού πάνω στην υγεία, τον πολιτισμό και την κοινωνική ζωή*, εκδ. Παπαζήση, 2017, σσ. 264, 266-267

3^ο Κείμενο

Πώς έκλεισε το σχολείο του Βόλου

Οι μέθοδοι διδασκαλίας που εφαρμόζονταν στο Παρθεναγωγείο του Βόλου προκάλεσαν σφοδρές αντιδράσεις από τους συντηρητικούς κύκλους και την

εκκλησία. Η τοπική εφημερίδα *Κήρυξ* καλλιέργησε με τα άρθρα της κλίμα έντονης καχυποψίας για τις παιδαγωγικές μεθόδους του Δελμούζου. Ο μητροπολίτης Δημητριάδος επισκέφθηκε αιφνιδιαστικά το σχολείο και εξοργίστηκε, επειδή η φιλόλογος Πηνελόπη Χριστάκου δεν του φίλησε το χέρι και πληροφορήθηκε ότι δε γινόταν πρωινή προσευχή. Στις 2.3.1911 ο *Κήρυξ* κάλεσε τους πολίτες του Βόλου σε συλλαλητήριο και την ίδια μέρα το σχολείο έκλεισε. Στις 16.4.1914 ο Δελμούζος και άλλοι 11 δικάστηκαν στο Ναύπλιο με τις κατηγορίες του προσηλυτισμού¹ και της διασάλευσης της δημόσιας τάξης και αθωώθηκαν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Παρακολουθήστε προσεκτικά την ταινία μικρού μήκους και συζητήστε τα συναισθήματα που νιώθει ο Αμπντούλ από τη στιγμή που η καθηγήτρια του αναθέτει ως εργασία την ανάγνωση του ποιήματος. Προσπαθήστε να εξηγήσετε γιατί αλλάζουν τα συναισθήματά του.
2. Ο τίτλος της ταινίας «Όσο μπορείς» αντιστοιχεί στο ομώνυμο ποίημα του Καβάφη, στο οποίο ο πρωταγωνιστής εξασκεί την ανάγνωσή του. Συζητήστε με τους συμμαθητές αν μπορεί να σχετίζεται ο τίτλος με την προσπάθεια του ήρωα ή/και με την αναπάντεχη βοήθεια που δέχεται από τους/ τις συμμαθητές/ τριές του.
3. Μελετήστε προσεκτικά τις δύο ερωτήσεις που απευθύνονται στον Δρίτσα. Θεωρείτε ότι τα ερωτήματα είναι *ανοιχτού* ή *κλειστού* τύπου²; Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ο δημοσιογράφος διατυπώνει με αυτό τον τρόπο τα ερωτήματά του;
4. Ο Δρίτσας απαντά στο περιεχόμενο, στην ουσία των ερωτημάτων που δέχεται; Τεκμηριώστε την άποψή σας με συγκεκριμένες κειμενικές αναφορές για καθεμία από τις δύο απαντήσεις.
5. Στην πρώτη του απάντηση, ο Δρίτσας συγκεντρώνει κάποια από τα αρνητικά χαρακτηριστικά του ελληνικού σχολείου. Αξιοποιήστε τη

¹ Προσηλυτισμός: η προσπάθεια παρακίνησης ατόμων να υιοθετήσουν συγκεκριμένες απόψεις, και κυρίως θρησκευτικές αξίες.

² Υπενθυμίζεται ότι ερωτήσεις *κλειστού* τύπου είναι αυτές που απαιτούν απάντηση από περιορισμένη λίστα επιλογών (π.χ. οι ερωτήσεις ΝΑΙ / ΟΧΙ, Σωστού / Λάθους ή πολλαπλών επιλογών) ενώ ερωτήσεις *ανοιχτού* τύπου είναι αυτές των οποίων η απάντηση είναι ελεύθερη, χωρίς προκαθορισμένη λίστα επιλογών.

σχολική σας εμπειρία για να συζητήσετε με τους/τις συμμαθητές/ τριές σας και άλλα μειονεκτήματα που -ίσως- εντοπίζετε στο σχολείο σήμερα και στη συνέχεια καταγράψτε τα στο τετράδιό σας.

6. Ο Δρίτσας αναφέρει: *«Κάποιες σκανδιναβικές χώρες, π.χ. η Φινλανδία, δίνουν δείγματα κατά την άποψή μου ανοιχτού, δημοκρατικού σχολείου που θα προάγει πολλές δεξιότητες μέσω της συνεργασίας και της διαδραστικότητας»*.
 - α. Συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης σας πώς εσείς αντιλαμβάνεστε το «δημοκρατικό σχολείο».
 - β. Η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές σας, σε ποιο βαθμό συμβάλλει στη δημιουργία ενός τέτοιου σχολείου;
Διατυπώστε την απάντησή σας (ατομικά ή ομαδικά) σε μία παράγραφο 70-80 λέξεων. Για την απάντησή σας μπορείτε να αξιοποιήσετε στοιχεία που προκύπτουν από το απόσπασμα της ταινίας *Ο κύκλος των χαμένων ποιητών* (κείμενο - αφόρμηση στο έντυπο υλικό).
7. Αξιοποιώντας ιδέες και επιχειρήματα από τη συνέντευξη του Δρίτσα, να συντάξετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στο ιστολόγιο της τάξης σας, στο οποίο θα εκθέτετε τις σκέψεις σας για τα χαρακτηριστικά που θα θέλατε να έχει το ελληνικό σχολείο ώστε να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τα όνειρα των μαθητών/τριών.
8. Το κείμενο 3 αναφέρεται στις αντιδράσεις που προκάλεσαν οι παιδαγωγικές μέθοδοι που εφάρμοζε ο Δελμούζος στο Παρθεναγωγείο του Βόλου. (βλ. και το 1^ο κείμενο «Το κρυφό σχολειό» στο έντυπο υλικό). Τι δείχνουν αυτές οι αντιδράσεις για τις παιδαγωγικές και ευρύτερα κοινωνικές αντιλήψεις της εποχής;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Τίτλος: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣΗΣ

Σχεδιασμός: Αγγελάκος Κωνσταντίνος, Αυδή Άβρα, Αλεξίου Γεωργία, Μερκούρη
Αναστασία, Μητελούδης Πανταζής, Μητρούλιας Παναγιώτης, Παπαλού Σοφία,
Πασσάς Ιωάννης, Χριστόπουλος Δημήτριος

Ημερομηνία ανάρτησης: 10/01/2025 **Έκδοση:** 1.0

ΕΡΓΟ / ΠΡΑΞΗ: ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΟΠΣ 5190849, ΙΕΠ, ΕΣΠΑ 2021-2027